

Laboratoria kultury współczesnej. Część 2

Punktem wyjścia do przygotowania dwóch zeszytów czasopisma „Zarządzanie w Kulturze” stało się powołanie w Instytucie Kultury Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego nowych studiów II stopnia o profilu ogólnokształcącym, co tłumaczy odmienną od dotychczasowych tematykę publikowanych tekstów. Laboratoria kultury współczesnej stanowią ideową kontynuację i twórcze rozwinięcie kierunku studiów kultura współczesna, z sukcesem prowadzonego przez kilka lat w Instytucie Kultury. W przeciwieństwie do wąskiego instytucjonalnego ujęcia kultury elitarnej, laboratoria kultury współczesnej zajmują się wieloaspektowym jej ujęciem, rozważając wszystko to, co dotyczy życia człowieka. Oprócz szeroko rozumianych aktywności na polu sztuki, działań performatywnych, kultury cyfrowej, twórczego funkcjonowania w przestrzeniach muzealnej i galeryjnej, w kulturze współczesnej obecne są refleksy przeszłości, zapomnianych, a nawet niezrealizowanych projektów artystycznych, inicjatyw z pogranicza wielu obszarów, w tym kultury ludowej czy miejskiej. Kultura w płynnej nowoczesności o nieustająco zmieniających się strukturach wymaga zarówno niezbędnych do uczestniczenia w niej kompetencji, umiejętności krytycznej analizy i interpretacji różnych jej przejawów, jak i kwalifikacji w zakresie organizowania i zarządzania w obszarze życia artystycznego w sposób wykraczający poza klasyczne ujęcia ekonomiczne. Tym aktualnym problemom i przemianom kulturowym odpowiada struktura studiów, oparta na laboratoryjnym modelu zarówno edukacji, jak i badań.

Dzięki uprzejmości Zespołu Redakcyjnego łamy czasopisma „Zarządzanie w Kulturze” zostały otwarte zarówno dla badaczy zaangażowanych w przygotowanie kierunku laboratoria kultury współczesnej – Małgorzaty Ćwikły, Mateusza Falkowskiego, Alicji Kędziory, Marcina Laberscheka, Michała Pałasza, Cezarego Woźniaka, jak i studentów oraz doktorantów, których zainteresowania naukowe mieszczą się w profilu badań nad kulturą współczesną realizowanych w ramach Instytutu Kultury – Moniki Machowskiej, Jagody Mytych, Jakuba Wydry.

Teksty zamieszczone w numerach „Zarządzania w Kulturze” poświęconych laboratoriom prezentują szerokie spektrum zainteresowań badawczych Autorów, dotyczących nie tylko – co sugerowałby tytuł obu zeszytów – kultury współczesnej, ale również dziedzictwa kulturowego, gatunków literackich o pretensjach dokumentacyjnych, miejscach pamięci. Ukazanie problemów badawczych z perspektywy skontekstualizowanej – studia przypadków: pomniki, anegdota teatralna, egzemplifikacja etyki troski w spektaklu teatralnym, oraz z perspektywy uniwersalistycznej – laboratoryjność badań nad kulturą współczesną, filozofia sztuki, feministyczna teoria moralna, odzwierciedlają trzy płaszczyzny kultury – moralną, poznawczą

i estetyczną (zob. Sztompka 2019: 12–19, 21). Te płaszczyzny przywołują naczelną wartość kultury – dobro, prawdę i piękno, a opisane w artykułach zjawiska są ich reprezentatywną konkretyzacją.

Dzięki kulturze życie w społeczeństwie staje się w ogóle możliwe, natomiast aktywne w niej uczestnictwo pozwala na życie ważne, potrzebne i wartościowe. Jak zauważa Piotr Sztompka: „Kultura okazuje się fundamentem i warunkiem rozwoju bogatej i żywej tkanki społecznej, a także tworzywem pełnej i twórczej osobowości członków społeczeństwa. Kultura to nie zbiór imponowalności, ale podstawowy wyznacznik stanu społeczeństwa” (Sztompka 2019: 22). Przygotowaniu dwóch ostatnich zeszytów „Zarządzania w Kulturze” towarzyszyło przekonanie, że zarówno badania nad kulturą współczesną, aktywne w niej uczestniczenie, jak i niezbędny proces kształcenia w celu nabycia kompetencji analizy i interpretacji przejawów kultury są niezbędne człowiekowi do życia w społeczeństwie.

Alicja Kędziora

Bibliografia

- Bauman Zygmunt (2011). *Kultura w płynnej nowoczesności*. Warszawa: Agora.
- Geertz Clifford (1973). *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books.
- Giddens Anthony (1996). *Introduction to Sociology*. New York: Norton.
- Kłoskowska Antonina (1981). *Socjologia kultury*. Warszawa: PWN.
- Sztompka Piotr (2019). O pojęciu kultury raz jeszcze. *Studia Socjologiczne*, 1.